

Dosarul nr. 3ra-465/2023
2-20078246-01-3ra-25042023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud.: V. Dodon)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: Gh. Mîra, A. Bostan, Gr. Dașchevici)

Î N C H E I E R E

16 august 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător
judecători

Tamara Chișca-Doneva
Oxana Parfeni
Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursului depus de către avocatul Serghei Zubco în interesele lui Veaceslav Zaveriuha,

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Veaceslav Zaveriuha împotriva Direcției municipale pentru protecția drepturilor copilului, Direcției pentru protecția drepturilor copilului a sectorului Botanica persoană terță Irina Zaveriuha privind contestarea actelor administrative individuale defavorabile, obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil,

împotriva deciziei din 13 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a ț ă :

La 10 iulie 2020, Veaceslav Zaveriuha a depus cerere de chemare în judecată, concretizată pe parcurs, împotriva Direcției municipale pentru protecția drepturilor copilului, Direcției pentru protecția drepturilor copilului a sectorului Botanica persoană terță Irina Zaveriuha, prin care a solicitat anularea deciziei Direcției pentru protecția drepturilor copilului a sectorului Botanica nr. 68/1 din 04 decembrie 2019 „Cu privire la cazul copiilor Xxxx, născut la xxxx și Xxxx, născut la xxxx” și actul administrativ adoptat în procedura prealabilă nr. Z-133/20 din 13 martie 2020, precum și obligarea Direcției pentru protecția drepturilor copilului a sectorului Botanica să emită actul administrativ individual favorabil privind stabilirea graficului pentru întâlnirile reclamantului Veaceslav Zaveriuha cu copiii minori Xxxx, născut la xxxx și Xxxx, născut la xxxx conform programului de muncă și de odihnă de care dispune în baza contractului de muncă nr. 1/2019 din 01 aprilie 2019, în prima și a treia zi de duminică a fiecărei luni, de la ora 10:00 până la ora 15:00.

În motivarea acțiunii Veaceslav Zaveriuha a indicat că prin hotărârea din 14 mai 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru a fost desfăcută căsătoria între dânsul și Irina Zaveriuha, fiind stabilit domiciliul minorilor Xxxx și Xxxx, la domiciliul mamei, Irina Zaveriuha, în municipiul Xxxx.

Totodată, instanța de judecată a dispus încasarea pensiei de întreținere pentru copiii xxxx și Xxxx în mărime de 1/3 din salariu și alte venituri, lunar, de la Veaceslav Zaveriuha în beneficiul Irinei Zaveriuha, începând cu data de 27 decembrie 2018 până la atingerea majoratului de către copii.

La fel, prin hotărârea menționată instanța de judecată a respins cererea reclamantei cu privire la permiterea ieșirii din țară a copiilor minori fără acordul tatălui, hotărârea devenind definitivă și executorie la data de 14 iunie 2019.

Reclamantul a menționat că după desfacerea căsătoriei execută obligațiile părintești, achitând sistematic pensia de întreținere, se interesează de soarta copiilor și dorește să participe la formarea și educarea lor, deși Irina Zaveriuha în permanență creează obstacole și inventează diferite pretexte pentru a îngradi dreptul lui la întrevvedere cu copiii.

Având în vedere refuzul Irinei Zaveriuha de a-i permite să-și vadă copiii, de a participa la educarea și formarea lor, la 04 noiembrie 2019 reclamantul s-a adresat Direcției pentru protecția drepturilor copilului, sectorul Botanica, cu cerere privind stabilirea unui grafic de întrevvedere cu copiii.

Prin decizia Comisiei pentru protecția copilului a Direcției pentru protecția drepturilor copilului sectorul Botanica nr. 68/1 din 04 decembrie 2019 s-a decis a considera inoportun la moment stabilirea unui grafic de întrevvederi dintre tata Veaceslav Zaveriuha cu copiii Xxxx și Xxxx, s-a recomandat înscrierea tatălui Zaveriuha Veaceslav în programul psihocorecțional „Programul de schimbare pentru bărbații care aplică acte de violență în familie, stabilirea unui grafic de întrevvederi al tatălui cu copilul va fi emis doar după finalizarea rezultativă de către acesta a programului respectiv, în cazul sabotării din partea tatălui a frecventării programului psihocorecțional, limitarea maxim posibilă a accesului la copii.

Prin răspunsul Direcției pentru protecția drepturilor copilului sectorul Botanica nr. Z-682/19 din 06 decembrie 2019, recepționat la 14 februarie 2020, i-a fost refuzată stabilirea graficului de întrevvedere.

În motivarea refuzului, autoritatea publică a invocat că, la 04 decembrie 2019 în cadrul ședinței pentru protecția drepturilor copilului din cadrul Direcției, în urma materialelor acumulate la dosar, discuțiilor prin care nu s-a negat că Veaceslav Zaveriuha aplică abuz fizic/psihologi față de copii, la moment este în imposibilitate de a stabili un grafic de întrevvederi. Direcția i-a recomandat să se adreseze la Asociația Obștească „Centrul Național de Formare, Asistență, Conciliere și Educație din Moldova” cu privire la înscrierea în „Programul de schimbare pentru bărbați care aplică acte de violență în familie”. La fel, Direcția a invocat că este disponibilă doar la finele programului psihologic cu confirmare, cât și la primirea raportului

psihologic final al copiilor de a stabili grafic de întrevederi dintre reclamant și copii.

Reclamantul consideră că decizia Direcției pentru protecția drepturilor copilului, sectorul Botanica nr. Z-682/19 din 06 decembrie 2019, prin care i s-a refuzat stabilirea graficului de întrevederi cu copiii este ilegală, încălcând drepturile copiilor și drepturile dânsului în calitate de părinte de a comunica cu copiii, a participa la educarea și formarea lor, care urmează a fi anulată.

La 02 martie 2020, Veaceslav Zaveriuha s-a adresat cu cerere prealabilă către Direcția pentru protecția drepturilor copilului, sectorul Botanica, prin care a solicitat constatarea ca ilegal refuzul privind stabilirea graficului de întrevedere cu copiii, emiterea deciziei privind stabilirea unui grafic pentru întâlnirile cu copiii conform programului de muncă și de odihnă de care dispune în baza contractului individual de muncă nr. 1/2019 din 01 aprilie 2019.

Prin răspunsul nr. L-133/20 din 13 martie 2020, recepționat de reclamant la 22 iunie 2020, Direcția pentru protecția drepturilor copilului sectorul Botanica i-a comunicat că este disponibilă de a stabili un grafic de întrevederi cu copiii, doar la prezentarea unei concluzii și a raportului psihologic final al copiilor.

Reclamantul, a mai menționat că deși decizia nr. 68/1 din 04 decembrie 2019 s-a emis pe marginea cererii inițiale privind stabilirea graficului de întâlnire cu copiii depusă la 04 noiembrie 2019, aceasta nu i-a fost comunicată decât la 22 iunie 2020, astfel încât procedura prealabilă a fost inițiată imediat printr-o cerere separată.

La 09 iulie 2020 a depus cerere prealabilă prin care a solicitat anularea integrală a deciziei nr. 68/1 din 04 decembrie 2019 și emiterea deciziei privind stabilirea unui grafic pentru întâlnirile cu copiii conform programului de muncă și de odihnă de care dispun în baza contractului individual de muncă nr.1/2019 din 01 aprilie 2019.

Reclamantul consideră, că decizia Direcției pentru protecția drepturilor copilului sectorul Botanica este contrară normelor legale, or, autoritatea publică nu a motivat concret temeiul refuzului stabilirii graficului de întrevederi cu copiii și, mai mult ca atât, condiționarea stabilirii graficului de întrevederi de urmarea unui curs/program psihoemoțional în caz contrar este indicată limitarea la maxim a interacțiunii.

În astfel de situație rezultă că Direcția depășește limitele atribuțiilor decizionale, lipsind părintele de posibilitatea de a vedea copiii. Remarcă Veaceslav Zaveriuha, că la cererea adresată Direcției pentru protecția drepturilor copilului sectorul Botanica privind stabilirea graficului de întrevederi a anexat încheierea OSS al SP-2 IP Botanica din 07 septembrie 2019, prin care s-a respins plângerea Irinei Zaveriuha față de pretinsele acțiuni violente din partea lui Veaceslav Zaveriuha.

Reieșind din circumstanțele relatate reclamantul consideră, că decizia Direcției pentru protecția drepturilor copilului sectorul Botanica este una părtinitoare și s-a bazat pe presupuneri, fapt inadmisibil în contextul limitării unui drept constituțional.

Evidențiază Zaveriuha Veaceslav, că pornind de la limitele dreptului discreționar acordat autorității publice, în lipsa unor probe clare care să demonstreze că comportamentul lui, este în detrimentul intereselor copilului sau prezintă pericol pentru starea lui fizică și psihică, cererea urma a fi admisă și stabilit graficul de întrevederi.

Prin hotărârea din 10 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani a fost anulată decizia Direcției pentru protecția drepturilor copilului a sectorului Botanica nr. 68/1 din 04 decembrie 2019 „Cu privire la cazul copiilor Xxxx, născut la xxxx și Xxxx, născut la xxxx” și actul administrativ adoptat în procedura prealabilă nr. Z-133/20 din 13 martie 2020.

S-a obligat Direcția pentru protecția drepturilor copilului a sectorului Botanica să emită actul administrativ individual favorabil privind stabilirea graficului pentru întâlnirile reclamantului Veaceslav Zaveriuha cu copiii minori Xxxx, născut la xxxx și Xxxx, născut la xxxx conform programului de muncă și de odihnă de care dispune în baza contractului de muncă nr. 1/2019 din 01 aprilie 2019, în prima și a treia zi de duminică a fiecărei luni, de la ora 10:00 până la ora 15:00

La 10 decembrie 2022, Irina Zaveriuha, a declarat apel nemotivat, iar la 08 iunie 2022 a prezentat motivarea apelului împotriva hotărârii din 10 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi decizii, prin care să fie respinsă integral acțiunea înaintată și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin decizia din 13 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost casată hotărârea din 10 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani și emisă o decizie nouă, prin care acțiunea depusă de Veaceslav Zaveriuha împotriva Direcției municipale pentru protecția drepturilor copilului, terț Irina Zaveriuha, a fost admisă parțial.

S-a anulat decizia Direcției pentru protecția drepturilor copilului a sectorului Botanica nr. 68/1 din 04 decembrie 2019 „Cu privire la cazul copiilor Xxxx, născut la xxxx și Xxxx, născut la xxxx” și actul administrativ adoptat în procedura prealabilă nr. Z-133/20 din 13 martie 2020.

S-a obligat Direcția pentru protecția drepturilor copilului a sectorului Botanica să emită actul administrativ individual favorabil privind stabilirea graficului de întrevederi a reclamantului Veaceslav Zaveriuha cu copiii minori Xxxx, născut la xxxx și Xxxx, născut la xxxx.

În rest, pretențiile au fost respinse ca neîntemeiate.

La 06 ianuarie 2023, avocatul Serghei Zubco în interesele lui Veaceslav Zaveriuha, a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 13 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău. Totodată a menționat că motivele recursului vor fi depusă după primirea deciziei motivate în conformitate cu procedura stabilită (f.d.215-216).

La 24 mai 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat copia recursului depus de avocatul Serghei Zubco în interesele lui Veaceslav Zaveriuha, cu înștiințarea

despre necesitatea prezentării referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f. d.221).

Prin referința depusă la 08 iunie 2023, Direcția pentru protecția drepturilor copilului a sectorului Botanica a solicitat ca la pronunțarea hotărârii să se țină cont exclusiv de interesul superior al copiilor minori.

Examinând admisibilitatea recursului depus de avocatul Serghei Zubco în interesele lui Veaceslav Zaveriuha constată inadmisibilitatea acestuia, din următoarele motive.

Conform art. 244 alin.(1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) și (2) lit. e) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere.

Recursul se declară inadmisibil în special când motivarea recursului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art.245 alin. (2).

În conformitate cu art. 245 din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Din materialele cauzei rezultă că, decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 13 decembrie 2022.

Din conținutul extrasului din poșta electronică cu adresa zubcosergiu@gmail.com care de altfel a fost indicată personal de către avocatul Serghei Zubco, rezultă că, la 17 ianuarie 2023, ora 15:04, Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa avocatului Serghei Zubco pentru notificare dispozitivul deciziei din 13 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 214).

La 17 ianuarie 2023, avocatul Serghei Zubco în interesele lui Veaceslav Zaveriuha, a depus la Curtea de Apel Chișinău recurs nemotivat împotriva deciziei din 13 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 215-216).

Tot din materialele cauzei, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că la 11 aprilie 2023, ora 07:48, prin intermediul poștei electronice Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa avocatului Serghei Zubco pentru notificare decizia motivată din 13 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 218), fiind confirmată recepționarea mesajului.

Potrivit art. 223 din Codul administrativ, hotărârile și alte acte de dispoziție prin care se stabilesc termene, precum și numirea ședințelor și citațiile se notifică participanților la proces conform art. 96–114.

În privința modalităților de comunicare și notificare, Codul administrativ

statuează la art. 96 alin. (1) că notificările și comunicările către participanții la procedura administrativă se realizează în orice formă de comunicare adecvată, rapidă și eficientă din punctul de vedere al costurilor. Comunicarea prin mijloace electronice are prioritate dacă este adecvată obiectului comunicării și acceptată de participantul la procedură.

În corespundere cu art. 97 alin. (1)-(3) din Codul administrativ, notificarea este comunicarea, dispusă de autoritatea publică, a unui înscris în forma stabilită de prezentul cod. Notificarea se face în cazurile prevăzute de lege sau prin dispoziția autorității publice. Autoritatea publică poate alege între următoarele forme de notificare: a) notificare prin act de recunoaștere a recepționării; b) notificare prin poștă cu act de notificare; c) notificare prin poștă cu scrisoare recomandată; d) notificare prin poștă electronică sau prin mijloace electronice de comunicație dedicate.

Potrivit art. 110¹ alin. (1) din Codul administrativ, notificarea prin poșta electronică la adresa electronică a persoanei care urmează a fi notificată se efectuează prin transmiterea înscrisului de notificat în formă de document electronic, cu aplicarea semnăturii electronice de persoana responsabilă din cadrul autorității publice. Notificarea prin poșta electronică se efectuează dacă adresa poștală a fost indicată prealabil de persoana notificată. Notificarea prin poștă electronică este echivalentă cu notificarea de substituie prin introducerea în cutia poștală.

Sub acest aspect completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că, recepționarea atât a dispozitivului deciziei cât și a deciziei motivate din 13 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău de către avocatul Serghei Zubco, înlătură orice viciu de necomunicare a acestui act avocatului recurentului. Mai mult, pe parcursul judecării cauzei în instanța de apel comunicarea cu avocatul s-a realizat prin intermediul poștei electronice zubcosergiu@gmail.com, iar ultimul obiecții nu au avut.

Prin urmare, prin prisma prevederilor art. 245 alin. (2) din Codul administrativ, termenul de procedură de 30 zile instituit de legiuitor pentru valorificarea dreptului de a depune motivarea recursului și-a început curgerea din ziua imediat următoare datei notificării deciziei motivate – 12 aprilie 2023 și a expirat la data de 14 mai 2023, însă luând în considerație prin prisma art. 112 alin. (2) din Codul de procedură civilă, 14 mai 2023 a fost zi de duminică, respectiv, ultima zi de depunere a motivării recursului a fost 15 mai 2023 (zi de luni).

Distinct acestor circumstanțe avocatul Serghei Zubco nu a depus cerere de recurs motivată în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel prin poșta electronică la 11 aprilie 2023.

Astfel, este în afara oricărui dubiu că, de la momentul notificării deciziei motivate din 13 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, avocatul Serghei Zubco în interesele lui Veaceslav Zaveriuha, a dispus de timp suficient și rezonabil pentru a face uz de dreptul său procedural și a depune motivarea recursului în interiorul

termenului instituit la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ.

Prin urmare, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție remarcă că, rolul instanței de judecată este de a aduce la cunoștință persoanei despre emiterea actului judecătoresc, iar Veaceslav Zaveriuha, fiind cel interesat de soluționarea cauzei în ordine de recurs, trebuia să întreprindă toate măsurile necesare de a-și proteja dreptul de acces la instanță, după cum sugerează și jurisprudența CEDO, prin efectuarea actului de procedură până la expirarea termenului prevăzut de lege, la caz prin depunerea recursului motivat în conformitate cu art. 245 alin. (2) din Codul administrativ, în caz contrar intervenind *uno ictu* aplicarea, cu titlu de sancțiune procedurală, declararea recursului inadmisibil în temeiul articolului 246 alin. (2) lit. e) din Codul administrativ.

La caz, culpa că, avocatul Serghei Zubco în interesele lui Veaceslav Zaveriuha nu a depus motivarea recursului se datorează recurentului care nu a întreprins suficiente măsuri, după cum sugerează și jurisprudența CEDO de a-și proteja drepturile de acces la instanță și de a îndeplini actul de procedură în termenul prevăzut la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ, manifestând în acest sens un comportament de rea-credință la folosirea drepturilor sale procedurale.

În această privință, completul de judecată notează că în conformitate cu prevederile art. 195 Codul administrativ raportate la art. 75 alin. (4) din Codul de procedură civilă, actele procedurale efectuate de reprezentant în limitele împuternicirilor sale sunt obligatorii pentru persoana reprezentată în măsura în care ele ar fi fost efectuate de ea însăși. Culpa reprezentantului este echivalentă culpei părți.

Aplicând principiul *nemo censetur ignorare legem*, conform căruia necunoașterea sau cunoașterea greșită a legii nu exonerează persoanele de obligația de a se conforma legii, completul consideră că nerespectarea termenului de depunere a motivării recursului se datorează în exclusivitate comportamentului pasiv și indiferent al recurente. Or, aceasta trebuia să dea dovadă de responsabilitate și atitudine activă, folosindu-se cu bună-credință de drepturile și obligațiile sale procedurale.

Imperioase speței sunt și dezideratele statuate de CtEDO în cauza Ponomaryov contra Ucrainei, conform cărora, deși, în speță nu este vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces după un interval considerabil de timp prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen după o perioadă îndelungată și pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac. În acest caz Înalta Curte a reiterat că, ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție.

În atare circumstanțe, declararea recursului depus de avocatul Serghei Zubco în interesele lui Veaceslav Zaveriuha ca fiind inadmisibil este compatibilă cu respectarea prevederilor Convenției Europene a Drepturilor Omului, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea recursului ar leza principiul securității raporturilor juridice.

Prin urmare, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de către avocatul Serghei Zubco în interesele lui Veaceslav Zaveriuha.

În conformitate cu art. 230, art. 245, art. 246 alin. (1) și alin. (2) lit. e) din Codul administrativ, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul depus de către avocatul Serghei Zubco în interesele lui Veaceslav Zaveriuha, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Tamara Chișca-Doneva

judecători

Oxana Parfeni

Ion Malanciuc